

ного захисту шкіри та засоби індивідуального захисту органів дихання. В залежності від принципу дії та умов використання КЗІЗ поділяють на три типи, які відрізняються рівнем захисних властивостей.

Комплекс ЗІЗ першого типу призначений для робіт, що проводяться в умовах максимально можливих концентрацій НХР, контакту з рідкою фазою речовин, а також, якщо це є необхідним, впливу відкритого полум'я. Вони рекомендуються для використання рятувальниками-професіоналами безпосередньо на аварійному об'єкті або поблизу від нього на відстанях менше 50 м від осередку зараження. КЗІЗ цього типу передбачають наявність у своєму складі ЗІЗШ та ЗІЗОД підвищеної герметичності, що забезпечують захист рятувальника при поливанні та впливу великих концентрацій небезпечних хімічних речовин. Є КЗІЗ першого типу з автономною системою життєзабезпечення.

КЗІЗ другого типу використовуються для робіт на відстані 50-500 м від осередку зараження при концентраціях НХР на два-три порядки менше максимального. До складу цих комплексів входять захисні ізолюючі костюми та ЗІЗОД ізолюючого або фільтруючого типу.

Для короткочасного захисту від НХР та виходу із зони зараження у складі комплексів ЗІЗ першого та другого типу повинно бути передбаченими також засоби аварійного рятування (саморятувальники). Інколи для цього застосовують ЗІЗОД комбінованого (фільтруюче-ізолюючого) типу.

КЗІЗ третього типу рекомендується для робіт на відстанях 500-1000 м та більше від осередку зараження при можливих концентраціях на 4-5 порядки менше максимальних. До його складу входять захисний фільтруючий костюм та респіратор або фільтруючий протигаз.

Вибір КЗІЗ та порядок його використання відбувається в залежності від характеру та масштабів аварій (типу, кількості та агрегатного стану НХР, наявності пожежі, складу та умов проведення робіт, які необхідно виконати, та ін.).

159.9

МЕТОДИ НАДАННЯ ЕКСТРЕНОЇ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ ПОТЕРПЛИМ У НАДЗВИЧАЙНІЙ СИТУАЦІЇ

В.Ф. Боснюк, к.психол.н., НУЦЗУ

Екстрена психологічна допомога надається тільки в тому випадку, коли психічні реакції людини можна охарактеризувати як «нормальні» реакції на «ненормальну» ситуацію. Як правило, вона не може бути надана потерпілим, у яких реакції виходять за межі психічної норми. В цьому випадку доцільна допомога лікаря-психіатра.

Для оцінки психічного стану людини в надзвичайній ситуації використовують методи експрес-діагностики і бесіди, хоча вони не так точні і інформативні як тестування, але через екстремальність ситуації і зжаті терміни їх використовувати не доцільно. На більш пізніх етапах надання психологічної допомоги можуть бути застосовані методи психологічної діагностики в більш повному об'ємі.

Основним критерієм вибору методів корекції в період екстреної психологічної допомоги із всього різноманіття – це можливість здійснити короткостроковий і ефективний вплив на психіку людини.

В рамках нейролінгвістичного програмування доцільно використовувати техніки швидкого лікування фобії, які позбавляють людину від неї протягом 15-20 хв. Найчастіше використовуються невеликі, компактні техніки нейролінгвістичного програмування, наприклад, «Кола сили», зміни модальностей та ін. [1, 5].

Методи тілесно-орієнтованої терапії дозволяють досягти розслабленню м'язів, нормалізації дихання, функцій внутрішніх органів і як результат одержати повноцінний відпочинок і відновлення сил, що вкрай бажано в кризовій ситуації [4, 5].

Арттерапія дає можливість виразити почуття та емоції в символічній формі, діагностувати внутрішній стан потерпілого і пропрацювати його негативні почуття і думки. Застосування прийомів арттерапії особливо цінне при допомозі дітям, починаючи з дошкільного віку. Окрім того її зручно поєднувати з техніками, які відносяться до інших напрямків психологічної корекції [2, 5].

Техніки короткострокової позитивної психотерапії спрямовані на створення функціональних ресурсів організму, на переосмислення проблеми, на можливість побачити позитивні моменти в житті. У надзвичайній ситуації буває вкрай важливим знайти ресурс для потерпілого, який міг би допомогти йому пережити кризу. Гнучкість застосування методик, конструювання технік для кожного конкретного випадку, для кожної конкретної ситуації створюють можливість ефективного їх використання. Компактність і економічність часу дозволяють успішно завершити психотерапевтичний цикл в умовах надзвичайної ситуації [6].

Використання релаксаційних методів та методів саморегуляції в екстремальних умовах дозволяє вирішувати фахівцям-психологам відразу кілька завдань, з одного боку – це допомога потерпілим, їхнім родичам та рятувальникам, які беруть участь у ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, з іншого – забезпечення високої працездатності у самих психологів [3].

Раціональна психотерапія сприяє відновленню об'єктивних причинно-наслідкових відносин, що дозволяє знизити психологічне напруження у потерпілих. В умовах ліквідації наслідків надзвичайної ситуації застосування цього методу економічно за часом і не вимагає особливих умов, можливо застосовувати як індивідуально так і в міні-групах.

Безумовно, в кожній конкретній ситуації фахівець-психолог використовує не один конкретний метод, а скоріше набір технік і методик, які поєднуються один з одним. У цій роботі можуть бути використані не тільки описані методи, але й інші технології надання психологічної допомоги, які за своїми можливостями відповідають поставленим цілям, завданням і технічним можливостям.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бэндлер Р. Структура магии. Главная книга по НЛП в мире : пер. с англ. / Р. Бэндлер, Д. Гриндер. – СПб., 2007. – 375 с.
2. Колошина Т.Ю. Арттерапия в терапии кризисных состояний личности и группы : автореф. дис. ... канд. психол. наук / Колошина Т.Ю. – Ярославль, 2002. – 26 с.
3. Лобзин В.С. Аутогенная тренировка / В.С. Лобзин, М.М. Решетников. – Л. : Медицина, 1986. – 278 с.
4. Лоуэн А. Психология тела : пер. с англ. / А. Лоуэн. – М. : Ин-т общегуманит. исслед., 2006. – 253 с.
6. Психотерапевтическая энциклопедия / Абабков В.А. [и др.]; под ред. Б.Д. Карвасарского. – 3-е изд. – СПб. : Питер, 2006. – 943 с.

УДК 331.101

ОСОБЕННОСТИ РАБОТЫ СПАСАТЕЛЕЙ В КОМПЛЕКСЕ СРЕДСТВ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ ЗАЩИТЫ I И II ТИПА

М.В. Васильев, В.М. Стрелец, к.т.н., с.н.с., доцент, НУГЗУ

Показано, что проведение аварийно-спасательных работ в эпицентре чрезвычайных ситуаций с выбросами опасных химических веществ (ОХВ) требует от спасателей работы в комплексе средств индивидуальной защиты (КСИЗ), тип которых зависит от конкретных условий работы, в первую очередь коэффициента токсической опасности места работ. Соответственно, имеют существенные отличия и закономерности работы спасателей в КСИЗ разного типа, которые надо учитывать как при планировании и оценке всего комплекса работ по ликвидации чрезвычайных ситуаций, так и в процессе подготовки спасателей.

Результаты экспериментальных исследований показали, что имеют место отличия при выполнении типовых операций в КСИЗ разного типа. Исследования временных характеристик выполнения типовых операций применительно к работе в КСИЗ 1-го типа показали, что с уровнем значимости $\alpha=0,05$ они могут описываться нормальным распределением. Это объясняется тем, что показатель скошенности распределений близок к нулю